

Kazimierz Kaeppele

Sprawozdanie z posiedzenia Naczelnej Rady Adwokackiej w dniach 15 i 16.X.1976 r.

Palestra 20/12(228), 117-122

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

IX

Pozycja i osiągnięcia polskiej adwokatury znane są i oceniane również za granicą. Liczne imprezy, zarówno organizowane przez polską adwokatyrę jak i odbywające się za granicą z udziałem polskich adwokatów, są tego najlepszym potwierdzeniem.

Rozwijanie tych stosunków, zwłaszcza między adwokatyrami krajów socjalistycznych, w procesie międzynarodowego zbliżenia odgrywa pozytywną rolę. Temu celowi powinna służyć dalsza inicjatywa polskiej adwokatury w postaci zorganizowania międzynarodowego sympozjum w Warszawie, nawiązującego swym charakterem do sympozjum zorganizowanego w 1974 r. Tematem obrad należy uczynić sprawę funkcjonowania adwokatury w systemie ochrony prawnej.

Ze względu na coraz szersze i liczniejsze kontakty poszczególnych izb adwokackich z ich odpowiednikami w krajach socjalistycznych, konieczne jest informowanie się o stanie prawnym i funkcjach adwokatury w tych państwach. W tym celu należy gromadzić teksty ustawodawstw pomocne w procesie wzajemnego poznawania się i zbliżania, tym bardziej że międzynarodowy obrót prawny ulega wyraźnie znacznemu ożywieniu.

X

Przyjęty program działania samorządu w bieżącej kadencji będzie mógł przynieść pełne efekty pod warunkiem, że będzie konsekwentnie realizowany i systematycznie kontrolowany. Dlatego rady adwokackie wszystkich szczebli powinny mieć szczegółowe plany określające czas realizacji zadań oraz wykaz osób odpowiedzialnych za tę realizację. Powinny one także badać systematycznie stopień realizacji.

Nie mogą się odbywać zgromadzenia delegatów bez przedstawienia w sprawozdaniu, jakie zadania przyjęte w programie lub uchwalone przez zgromadzenie zostały zrealizowane, a w jakich wypadkach i z jakich przyczyn realizacja tych zadań napotyka trudności. Taka bowiem metoda działania najpełniej wyraża demokrację socjalistyczną, której istotną cechą jest rozwijanie aktywności społecznej i działanie w sposób podlegający ocenie społecznej.

XI

Naczelna Rada Adwokacka zobowiązuje Prezydium NRA do złożenia sprawozdania z wykonania niniejszego programu przed upływem kadencji obecnych organów adwokatury.

B.

Sprawozdanie z posiedzenia Naczelnej Rady Adwokackiej w dniach 15 i 16.X.1976 r.

W dniach 15 i 16 października 1976 r. odbyło się plenarne posiedzenie Naczelnej Rady Adwokackiej.

Posiedzenie to odbyło się, na zaproszenie Rady Adwokackiej w Rzeszowie w związku z uroczystościami z okazji XXV-lecia Izby rzeszowskiej, w Łańcucie, nadając w ten sposób odpowiednio wysoką rangę tym uroczystościom, które były dobrą okazją do przypomnienia sylwetek wybitnych i zasłużonych adwokatów tego regionu. Należy również podkreślić, że wyjazdowe posiedzenie Naczelnej

Rady Adwokackiej jest nową, wartościową formą kontaktu naczelnego organu adwokatury ze środowiskiem. Pozwala to żywić nadzieję, że odbyte niedawno w Łańcucie posiedzenie NRA nie przejdzie do historii jako jedyne, ale jako pierwsze w nowej praktyce periodycznego organizowania posiedzeń wyjazdowych.

Posiedzenie otworzył prezes NRA adw. dr Zdzisław Czeszejko, witając zebranych i gości, a wśród nich członka Prezydium CK SD, posła na Sejm i członka NRA adw. Marię Budzanowską, kierownika Wydziału Organizacyjnego NK ZSL mgra Kazimierę Bączek, naczelnika Samodzielnego Wydziału do Spraw Adwokatury w Ministerstwie Sprawiedliwości mgra Edwarda Jachczyka i sekretarza Komitetu Redakcyjnego „Palestry” adw. Stefana Mizere oraz członków wojewódzkich organów adwokatury Izby Adwokackiej w Rzeszowie, którzy uczestniczyli w posiedzeniu w charakterze obserwatorów obrad.

Przedmiotem obrad plenum NRA był kadencyjny program samorządu (lata 1976—1979). Wstępny projekt tego programu został członkom NRA i radom adwokackim doręczony na piśmie — z apelem, by stał się punktem wyjścia do dyskusji środowiskowej.

Po przyjęciu porządku dziennego i powołaniu Komisji Wnioskowej¹ prezes NRA adw. dr Z. Czeszejko, dokonując wprowadzenia do tematyki obrad, poruszył w obszernym wystąpieniu wszystkie podstawowe problemy samorządowej działalności w nowej kadencji i wskazał na powołane w projekcie programu konkretne formy i środki działania, zmierzające do rozwiązania tych problemów, które nurtują dziś adwokaturę i do których należą: sprawa doskonalenia zawodowego, aplikacji adwokackiej, sprawa etyki i godności zawodu, zagadnienie związane z funkcjonowaniem zespołów adwokackich, współpraca z innymi adwokaturami w procesie międzynarodowego zbliżania oraz sprawy socjalno-bytowe.

Na czoło zagadnień programu wysuwa się sprawa doskonalenia zawodowego, jako istotnego czynnika decydującego o jakości pracy, i dlatego tej kwestii mówca poświęcił szczególną uwagę. Powołując się na doświadczenia płynące z pracy samorządowej, prezes NRA podkreślił potrzebę pomocy władz państwowych w pełnej realizacji zamierzeń w samorządowej działalności, a następnie, nawiązując do tego stwierdzenia, wskazał na nie załatwioną dotychczas sprawę nowelizacji rozporządzenia o opłatach za czynności zespołów adwokackich oraz na to, że na załatwienie oczekują również inne pilne sprawy: odpłatności obron z urzędu i nowelizacji przepisów o adwokaturze. Ta ostatnia sprawa powinna być sprawdzianem, w jakim stopniu problemy adwokatury będą potraktowane modelowo.

Mówca dodał, że w dyskusji środowiskowej dotyczącej doskonalenia zawodowego wysuwano również postulaty natury ekonomicznej, bo jeśli doskonalenie ma być właściwie prowadzone, to należy przewidzieć na realizację tego celu odpowiednie środki przy zachowaniu oględności w planowaniu wydatków zgodnie z wymaganiami gospodarności.

Na zakończenie swego wystąpienia prezes NRA wyraził nadzieję, że problematyka programu zostanie w dyskusji pogłębiona i wzbogacona nowymi koncepcjami.

Niektóre rady adwokackie zgłosiły już swoje uwagi i propozycje co do programu na piśmie, dziękani więc tych rad w swoich uzupełniających wystąpieniach nawiązywali tylko do tych pisemnych opracowań. W szerokiej i żywej dyskusji, jaka się wywiązała nad projektem programu, zabierali głos prawie wszyscy członkowie NRA, wypowiadając się z pozycji akceptacji programu i proponując niejednokrotnie nowe rozwiązania.

¹ Skład Komisji Wnioskowej: przewodniczący — adw. S. Rogoż, członkowie: adw. C. Bielicki, adw. J. Kielbowicz, adw. E. Mazur i adw. S. Warcholik.

Dziekan Bielicki (Koszalin) proponował wprowadzenie 6-miesięcznych praktyk zagranicznych zaliczanych do aplikacji, dodając przy tym, że północne rejony są przez swoje usytuowanie predestynowane do kontaktów z krajami skandynawskimi.

Na problem wzrostu kosztów w zespołach adwokackich zwrócił uwagę w swoim wystąpieniu dziekan dr Sindlewski (Łódź) stwierdzając, że zjawisko to wystąpiło szczególnie ostro w ostatnich czasach, kiedy zmniejszyły się składy osobowe w zespołach, a koszty ich utrzymania pozostały takie same. Łączenie się mniejszych zespołów mogłoby skutecznie wpłynąć na relatywną obniżkę kosztów. Omawiając sprawę doskonalenia zawodowego, wysunął propozycję, by „Palestra” zamieszczała najnowsze orzecznictwo Sądu Najwyższego w formie dodatkowych kartek.

Problem trudności organizacyjnych i personalnych mogących wystąpić przy realizacji programu w małych liczebnie izbach poruszyli dziekani: Wysocki (Bydgoszcz), Sadownik (Siedlce), Wyczesany (Olsztyn) i Soroko (Zielona Góra).

Prof. dr K. Buchała (Kraków), mówiąc o polityce kadrowej w adwokaturze, wskazał na zjawisko spadku liczby spraw, powodujące jednocześnie zmniejszenie się zapotrzebowania na pomoc prawną, co z kolei rzutuje na problem rozmieszczenia adwokatów i zespołów oraz na problem doskonalenia zawodowego i specjalizacji. Są to implikacje, które trzeba uwzględniać w polityce kadrowej. Oceniając krytycznie instytucję wpisów obligatoryjnych, stawia pytanie, czy polityka kadrowa ma być nastawiona na młodzież, czy też na politykę przechodzenia do adwokatury osób z innych zawodów prawniczych. Przechodząc do problemu jakości usług, mówca podkreślił, że podstawowym elementem podnoszenia kwalifikacji zawodowych jest samokształcenie, którego żadna inna forma doskonalenia zastąpić nie może. Wszystkie natomiast formy szkoleniowe muszą prowadzić do wzbogacenia wiedzy i świadomości adwokata, i to w różnych dyscyplinach naukowych.

Dziekan Chmiel (Katowice) wskazał na konieczność pogłębiania współpracy samorządu z organizacjami politycznymi i społecznymi, a w zakresie doskonalenia zawodowego — na doniosłą rolę zespołów wizytacyjnych, których zadaniem jest między innymi ocena pracy zawodowej adwokata.

Zadania, jakie stoją w świetle nowego programu przed Komisją Radców Prawnych i Komisją do Spraw Emerytów i Rencistów, omówił przewodniczący tych Komisji adw. T. Sarnowski.

Dziekan Kuskowski (Wałbrzych), nawiązując do problemu wpisów obligatoryjnych (art. 65 u.o.u.a.), wyraził pogląd, że adwokatura powinna być zasiloną przede wszystkim przez osoby, które ukończyły aplikację adwokacką. Osoby te powinny mieć priorytet przy wpisach na danym terenie. Wypowiada się stanowczo przeciwko wpisom w trybie art. 65 u.o.u.a. tych osób, które pracowały w innych zawodach prawniczych na tym samym terenie.

Dziekan Maciejewski (Poznań) z satysfakcją podkreśla rosnący prestiż adwokatury. Przejawu tego zjawiska dopatruje się w tym, że wzrosła liczba kandydatów do zawodu adwokackiego. Sprawę doskonalenia zawodowego traktuje jako najpilniejsze zadanie organów samorządu. Nawiązując zaś do wypowiedzi przedmówców w sprawie wpisów obligatoryjnych, krytycznie ocenił istniejące obecnie ustawowe uregulowanie tego problemu. Postuluje wprowadzenie możliwości kontrolowania przez samorząd liczby wpisów dokonywanych w trybie obligatoryjnym.

Wicedziekan Malinowski (Warszawa) również uznaje sprawę doskonalenia zawodowego za zagadnienie pierwszoplanowe w pracy samorządowej, postuluje jednak bardziej elastyczne unormowanie obowiązkowości udziału w zajęciach prowadzonych w ramach doskonalenia. Natomiast nie dopatruje się potrzeby wprowadzenia instytucjonalnej specjalizacji z wyróżnieniem finansowym

Na tym zakończyło się posiedzenie pierwszego dnia obrad.

W dniu 16.X.1976 r. obrady zostały wznowione i w dalszym toku dyskusji głos zabrał dziekan Jasiński (Opole), który wypowiedział się za wprowadzeniem obowiązkowego udziału w doskonaleniu zawodowym. Poddał on krytyce uchwałę dopuszczającą możliwość wyboru siedziby przez adwokata, który na egzaminie adwokackim uzyskał ocenę bardzo dobrą. Takie uregulowanie pogłębia — zdaniem mówcy — istniejące trudności i dysproporcje w rozmieszczeniu adwokatów na terenie Izby.

Dziekan Rogoż (Rzeszów) podziela pogląd prof. dra Buchały o konieczności dokonania perspektywicznych ocen w sprawach adwokatury, wyliczając szereg niekorzystnych zjawisk, które wymagają zbadania. W szczególności wskazuje na zmniejszającą się liczbę spraw podlegających kognicji sądów, na brak ustawowego uregulowania granicy wieku do wykonywania zawodu i możliwości wykonywania zawodu przez emerytów, na istotny udział emerytów i rencistów w działalności samorządowej, na obniżenie poziomu kandydatów ubiegających się o wpis na listę aplikantów i wzrost kosztów utrzymania zespołów. Krytycznie też ocenił utrzymanie w stosunku do adwokatów jako do ostatniej grupy zawodowej podatku od wynagrodzeń. Omawiając następnie problemy specyficzne dla środowiska rzeszowskiego podkreślił, że poza doskonaleniem na poziomie elementarnym rozwijają się również inne formy doskonalenia, jak np. seminarium doktoranckie 5 adwokatów, którzy utworzyli już przewody doktorskie.

Dziekan Boliński (Białystok) informuje, że projekt programu był dyskutowany na sympozjum w Mikołajkach, gdzie uzyskał szerokie poparcie. Postuluje przeznaczenie na cele szkoleniowe 5% środków z konta 34a w celu zapewnienia efektywności zajęciom szkoleniowym. W dalszej części swego wystąpienia mówca zwrócił uwagę na konieczność rozwijania przez samorząd współpracy z władzami terenowymi.

W toku obrad drugiego dnia przybył na posiedzenie Wiceminister Sprawiedliwości Adam Zborowski.

Dziekan Warcholik (Kraków) w wyeksponowanej problematyce doskonalenia zawodowego widzi przede wszystkim postulat realizacji hasła jakości usług zawodowych, wyrażając przy tym pogląd, że rozważenie tego problemu w płaszczyźnie najlepszych rozwiązań i powszechności skutków powinno się stać podstawowym zadaniem organów adwokatury. W sprawach doskonalenia mówca proponuje, aby np. w konferencjach szkoleniowych wzięli szeroki udział przedstawiciele zarówno teorii jak i praktyki. Nawiązując do wypowiedzi swoich przedmówców na temat polityki kadrowej i jej wpływu na poziom zawodowy, dziekan Warcholik stwierdza, że jakość usług zależy m.in. również od warunków pracy, gdy tymczasem w większości zespołów nie ma warunków do wykonywania zawodu w dobrej i skutecznej formie. Uważa poza tym za konieczne opracowanie memoriału do władz politycznych i państwowych w sprawie kompleksowo ujętych potrzeb adwokatury.

Adw. M. Budzanowska (członek NRA), odróżniając prowadzone w poszczególnych izbach doskonalenie zawodowe o charakterze masowym od doskonalenia specjalistycznego, podziela zgłoszony na piśmie pogląd adw. W. Bayera (członek NRA i kierownik OBA) o potrzebie powołania centrum doskonalenia i prowadzenia go centralnie z uwzględnieniem potrzeb specjalistycznych. Adw. Budzanowska dużo uwagi poświęciła w swym przemówieniu pracy społecznej adwokata i stwierdziła, że społeczna ranga zawodu adwokata zależy głównie od tego, czy adwokaci jako zbiorowość będą współpracowali na co dzień z władzami politycznymi i pań-

stwowymi. Istnieje w terenie ogromne zapotrzebowanie na pracę społeczną; mówczyni wskazuje tu dla przykładu na potrzeby urzędów gminnych w zakresie pomocy prawnej. Pożądane więc byłoby w związku z tym, żeby adwokaci pracujący w zespołach mogli wyjątkowo prowadzić również obsługę prawną tych urzędów.

Problem należytego wyposażenia warsztatu adwokackiego w narzędzia naukowe nabiera dzisiaj w dobie dynamicznego postępu, i to we wszystkich dziedzinach wiedzy i techniki, szczególnego znaczenia. Problem ten poruszył wiceprezes NRA adw. dr W. Pociąg, który mówiąc o przedmiotowej stronie doskonalenia zawodowego wyraził pogląd, że doskonalenie musi dotyczyć zagadnień dotychczas w ogóle szkoleniem nie objętych. Powinno ono mianowicie dostarczać wiadomości nie tylko o stale rozwijających się wszelkich dyscyplinach wiedzy potrzebnej do prawidłowego i skutecznego wykonywania zawodu adwokackiego, ale także wiadomości o dyscyplinach nowo powstałych.

Naczelnik Samodzielnego Wydziału do Spraw Adwokatury mgr Edward Jachczyk również wysoko ocenił projekt programu odzwierciedlającego obecne potrzeby adwokatury. Nawiązując do głosów w sprawie wpisów obligatoryjnych stwierdził, że polityka Ministerstwa w zakresie tych wpisów nie podlega swobodnemu uznaniu, lecz wynika z dyspozycji ustawy. Dedatnio ocenił też te głosy w dyskusji, w których dominował ton troski o przyszłość adwokatury i jej modelu.

Zagadnienia związane z doskonaleniem zawodowym wysunęły się na czoło dyskusji. Żywo też, zgodnie zresztą z intencją projektu uchwały, dyskutowana była kwestia „egzekucji” obowiązku udziału w doskonaleniu zawodowym (dziekani: Kielbowicz, Malinowski, Sindlewski i Soroko). Powszechną aprobatę zyskała też idea wprowadzenia do programu szkolenia aplikantów obowiązku nauczania języka obcego. Problematykę szkoleniową poruszyło wielu dyskutantów (dziekani: Bielicki, Maciejewski, Sindlewski, Rogoź i Skorzyński). Dużo uwagi poświęcono w dyskusji społecznej randze zawodu adwokata (prof. dr Buchała, adw. Budzanowska oraz dziekani: Sindlewski i Warcholik). Co się tyczy niektórych spraw socjalno-bytowych, to dyskutanci z dużym niepokojem mówili o nie załatwionej dotychczas nowelizacji rozporządzenia o opłatach za czynności zespołów adwokackich, wskazując także na oczekujący rozwiązania problem odpłatności za obrony z urzędu (dziekani: Chmiel, Rogoź i Sindlewski).

Po zakończeniu dyskusji Naczelnia Rada Adwokacka podjęła jednogłośnie uchwałę² w sprawie programu działania samorządu adwokackiego kadencji 1976—1979.

Uchwalony program jako wyraz współdziałania w kształtowaniu nowych socjalistycznych stosunków społecznych obejmuje wszystkie podstawowe problemy samorządowej działalności w nowej kadencji. Wylicza zarówno potrzeby jak i środki zmierzające do rozwiązywania poszczególnych problemów. Realizacja programu powinna przynieść korzyści nie tylko społeczeństwu przez lepsze zaspokojenie jego potrzeb w zakresie pomocy prawnej, ale również samej adwokaturze przez podniesienie jej poziomu ideowo-politycznego, społecznego i zawodowego. W ostatecznym efekcie realizacja programu przyczyni się niewątpliwie do lepszego funkcjonowania sprawiedliwości.

Na porządku dziennym posiedzenia znajdowały się również sprawy Ośrodka Badawczego Adwokatury. Dokonano wyboru przewodniczącego Rady Programowej OBA w osobie prof. dra adw. Kazimierza Buchały (Kraków), a na jego wniosek dokonano również wyboru samej Rady Programowej, w skład której weszli: adw. Zygmunt Albrecht (Łódź), adw. Stefan Askanas (Płock), adw. Andrzej Kiszka (Wrocław), adw. Stefan Kosiński (Kraków), adw. Jerzy Kurcysz (Katowice),

² Uchwała ta jest publikowana na str. 110—117.

adw. Roman Łyczywek (Szczecin), adv. Ryszard Marek (Warszawa), adv. Juliusz Niekraś (Katowice) i adv. Stanisław Wąsowicz (Poznań).

Na stanowisko kierownika OBA ponownie wybrano, jednogłośnie przy tym, adv. Witolda Bayera.

W wolnych wnioskach poruszono niektóre sprawy organizacyjne, jak np. wpisy radców prawnych będących w wieku emerytalnym na listę adwokatów, sprawę wynagrodzeń aplikantów według zasad obowiązujących od dnia 1.X.1976 r., a także sprawę świadczeń z FSK.

Wobec wyczerpania porządku dziennego prezes NRA, zamykając obrady, podziękował zebranych za żywy udział w obradach, a gospodarzom — za sprawną organizację przygotowań do plenarnego posiedzenia.

Po zamknięciu obrad dziekan RA w Rzeszowie adv. Stanisław Rogoź wręczył wszystkim uczestnikom plenarnego posiedzenia Naczelnej Rady Adwokackiej medale pamiątkowe wybite z okazji XXV-lecia Izby. Z tej samej okazji obyła się w godzinach wieczornych w salach Zamku Łańcuckiego uroczysta akademia i spotkanie towarzyskie.

Opracował adv. Kazimierz Kaeppele

C.

Uchwały Prezydium NRA

Uchwała

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 28 października 1976 r.

dotycząca wykonania uchwały NRA z dnia 16 października 1976 r. w sprawie programu działania samorządu adwokackiego kadencji 1976—1979:

1. Program działania samorządu adwokackiego kadencji 1976—1979, uchwalony przez NRA w dniu 16.X.1976 r., stanowi podstawy i wytyczne poczynania samorządu adwokackiego, zadaniem zaś wszystkich organów tego samorządu powinno być jak najpełniejsze jego zrealizowanie.
2. Prezydium NRA — w zakresie go dotyczącym — uchwała plan realizacji programu, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały*.
3. Rady adwokackie opracują w ciągu miesiąca plan wprowadzenia w życie programu, konkretyzując zadania, czas realizacji i osoby odpowiedzialne, a jednocześnie spowodują, żeby stanowił on przedmiot omówienia na zebraniach zespołów adwokackich, zajęciach szkoleniowych aplikantów adwokackich oraz przy okazji innych spotkań środowiskowych.
4. Na dorocznych zgromadzeniach delegatów rady adwokackiej złożą sprawozdania z wykonania programu.
5. Nadzór nad kontrolą realizacji programu sprawuje sekretarz NRA.

* Załącznik do powyższej uchwały zawiera grupy tematyczne kadencyjnego programu działania na szczeblu Prezydium NRA i treść zadań przewidzianych do wykonania wraz z terminarzem ich realizacji oraz wskazuje osoby odpowiedzialne za wykonanie poszczególnych zadań. Terminarz wykonania planu programu kadencyjnego obejmuje okres od października 1976 do marca 1979 r. (Red.).